

2. SUBSTANTIVELE DE DECLINAREA a 2a

Gen.1:1, ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.
la început a făcut Dumnezeu cerurile și pământul.

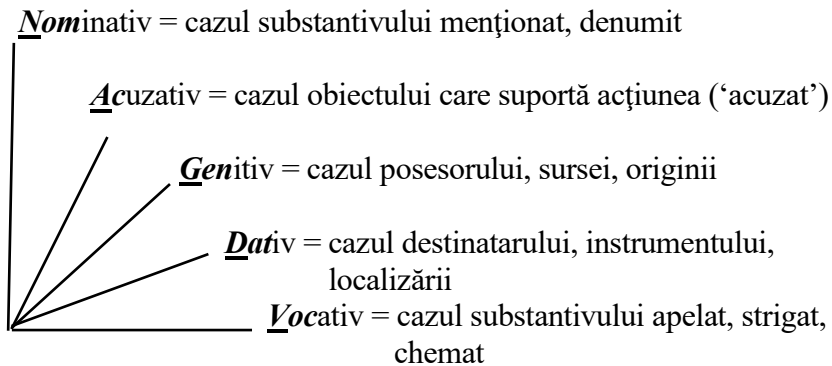
În primul verset din Geneza se pot observa mai multe tipuri de substantive. Printre ele, ὁ θεός, Dumnezeu, ὁ οὐρανός, cer, care sunt substantive masculine de declinarea a 2a. Aceasta este și declinarea ce urmează a fi studiată în această lecție.

2.1 Generalități (declinări, cazuri)

Pe ansamblu, limba greacă are trei declinări:

- 1) declinarea substantivelor feminine regulate (în α , α contras, sau η)
- 2) declinarea substantivelor masculine și neutre, regulate (în o)
- 3) declinarea substantivelor feminine, masculine și neutre neregulate.

Substantivele au terminații specifice care indică tipurile de relații semantice stabilite cu celelalte cuvinte din propoziție, relații care se numesc „cazuri” (căderi).

Unele gramatici menționează opt cazuri în limba greacă, altele doar de cinci. De multe ori, cele cinci forme distincte prezentate în schema generală au mai multe funcții, ceea ce ar sprijini, totuși, ideea existenței a opt cazuri:

- 1) nominativ - cazul desemnării, al nominalizării (cazul subiectului);
- 2) genitiv - cazul descrierii, al apartenenței, al genezei (al atributului de origine, de sursă, sau al atributului posesiv, al proprietății);
- 3) ablativ - cazul separării, distanțării, al distincției, contrastului;
- 4) dativ - cazul destinatarului, al beneficiarului (cazul complementului indirect);
- 5) locativ - cazul poziției, al localizării spațiale și temporale (cazul complementului de loc);
- 6) instrumental - cazul instrumentului, al metodei, al mijlocului de îndeplinire a unei acțiuni (cazul complementului instrumental);
- 7) acuzativ - cazul limitării sau încheierii unei acțiuni, al substantivului care suportă acțiunea (cazul complementului direct, dar și indirect);
- 8) vocativ - cazul chemării, al apelării, al adresării directe.

În greaca NT cele opt funcții sintactice ale substantivelor se grupează pe cele cinci cazuri în felul următor: 1) nominativ; 2) genitiv (plus ablativ); 3) dativ (plus locativ și instrumental); 4) acuzativ; 5) vocativ.

2.2 Declinarea 2-a

Declinarea a 2a include substantivele masculine terminate la nominativ în - ος și cele neutre în - ον, precum și câteva excepții feminine. Sunetul caracteristic ei este sunetul „ο” care apare în terminație și ca vocală de legătură (ο, ου sau ω).

	M.	N.	F.
Nom.	λογος	δωρον	όδος
Ac.	λογον	δωρον	όδον
Gen.	λογου	δωρου	όδοι
Dat.	λογω	δωρω	όδω
Voc.	ώ, λογε	ώ, δωρον	ώ, όδε

Nom.	λογοι	δωρα	όδοι
Ac.	λογους	δωρα	όδους
Gen.	λογων	δωρων	όδων
Dat.	λογοις	δωροις	όδοις
Voc.	ώ, λογοι	ώ, δωρα	ώ, όδοι

Identificarea genului se face adesea cu articolul hotărât \acute{o} (m), $\tau\omicron$ (n), $\acute{\eta}$ (f):

Nom.	\acute{o}	λογος	$\tau\omicron$	δωρον	$\acute{\eta}$	όδος
Ac.	τον	λογον	$\tau\omicron$	δωρον	την	όδον
Gen.	του	λογου	του	δωρου	της	όδου
Dat.	τω	λογω	τω	δωρω	τη	όδω
Voc.	-- $\acute{\omega}$,	λογε	-- $\acute{\omega}$,	δωρον	-- $\acute{\omega}$,	όδε
Nom.	οί	λογοι	τα	δωρα	αί	όδοι
Ac.	τους	λογους	τα	δωρα	τας	όδους
Gen.	των	λογων	των	δωρων	των	όδων
Dat.	τοις	λογοις	τοις	δωροις	ταις	όδοις
Voc.	-- $\acute{\omega}$,	λογοι	-- $\acute{\omega}$,	δωρα	-- $\acute{\omega}$,	όδοι

La singular și plural, separat, declinarea articolului hotărât arată astfel:

Nom.	\acute{o}	$\acute{\eta}$	$\tau\omicron$	Nom.	οί	αί	τα
Ac.	τον	την	$\tau\omicron$	Ac.	τους	τας	τα
Gen.	του	της	του	Gen.	των	των	των
Dat.	τω	τη	τω	Dat.	τοις	ταις	τοις

În coloana a treia din exemplele de declinare a 2a se observă declinarea unui substantiv feminine de tipul excepție de declinare a 2a. La fel se declină și ἡ νοσος - boala, ἔρημος - pustia, τριβος - cărarea, νησος - insula, βιβλος - cartea, ψηφος - piatră, ταφος - șant, tranșeu, ἡ ἀμπελος - viță de vie, substantive cu formă unică pentru ambele genuri: ἡ παρθενος - fecioara (ὁ παρθενος - feciorul), ὁ, ἡ θεος, - zeu, zeiță; ὁ, ἡ ἀγγελος - mesager, mesageră (înger), unele substantive care desemnează animale: ὁ, ἡ ἄρκτος - urs, ursoaică, ὁ, ἡ ἵππος - cal, armăsar, iapă, ὁ, ἡ ἔλαφος - ușor, tinerețe. La acestea se adaugă nume de țări, insule și orașe cum sunt: ἡ Ἀιγυπτος, ἡ Ἑπειρος, ἡ Δηλος, ἡ Παιρος, ἡ Νάξος, ἡ Κυπρος, ἡ Κορινθος, ἡ Μιλητος, și adjective substantivizate, de ex.: ἡ ἀνυδρος (χωρα) - țară pustie (deșert, fără apă), ἡ ἠπειρος (γη) - uscatul tare (pământ solid), ἡ διαλεκτος (γλωττα, γλωσσα) - limbă locală, dialect, ἡ συγκλητος (βουλη) - adunarea senatului.

Observați sunetele caracteristice ale declinării:

<i>Singular</i>	M.	N.	<i>Plural:</i>	M.	N.
Nom.	- ς	- ν		- οι	- α
Ac.	- ν	- ν		- ους	- α
Gen.	- ου	- ου		- ων	- ων
Dat.	- ω	- ω		- οις	- οις
Voc.	- ε	- ν		- οι	- α

De asemenea, trebuie notat fenomenul de lungire și accentuare al vocalelor, în timpul declinării (ablaut). Conform acestui fenomen, când două vocale vin în contact, în procesul declinării, ele formează o vocală diferită sau un diftong:

λογο	+ ι	devine λογω	(dat. singular; ο + ι = ω)
λογο	+ ο	devine λογου	(gen. singular; ο + ο = ου)
γραφη	+ ων	devine γραφων	(gen. plural; ω înlocuiește pe η)

La acuzativ plural, vocala o dinaintea terminației $\nu\varsigma$ se lunguește în diftongul $\omicron\nu$, în timp ce ν intervocalic, slab, capătă o valoare semivocalică și dispare. Acest gen de contracție se întâlnește și în cazul adjectivelor, precum și al verbelor:

$\lambda\omicron\gamma\omicron + \nu\varsigma$ devine $\lambda\omicron\gamma\omicron\nu\varsigma$ (acuzativ plural; - $\nu\varsigma$ este terminația)

Articolul hotărât se acordă în gen și număr cu substantivul și, la declinarea 1 și 2 rimează cu terminațiile substantivelor: În mod caracteristic, articolul neutru are aceeași formă a nominativ și acuzativ, singular și, respectiv, plural. La genitiv și dativ el este identic cu articolul masculin. Toate articolele au un punct comun remarcabil: la genitiv plural toate au aceeași formă - $\tau\omicron\nu\nu$. La masculin și feminin marca acuzativului singular este terminația - ν ($\tau\omicron\nu$, $\tau\eta\nu$) iar la plural, terminația - ς ($\tau\omicron\nu\varsigma$, $\tau\alpha\varsigma$). Marca dativului singular este iota subscris $\tau\omicron\grave{\nu}$, $\tau\eta\grave{\nu}$. La plural, marca dativului este tot iota, dar nu subscris, ci distinct alăturat, $\tau\omicron\iota\varsigma$, $\tau\alpha\iota\varsigma$. La dativ și genitiv articolele au accent circumflex, iar la nominativ, acuzativ au accent ascuțit (în propoziție acesta devine accent grav).

Substantivele proprii. În Noul Testament există multe substantive proprii, cea mai mare parte provenind din ebraică. Unele se declină, altele nu – și folosesc doar articolul hotărât declinat. De exemplu: $\acute{\omicron}$ Ἰησοῦς (In. 1:42), $\tau\omicron\nu$ Δαυιδ (Mt. 22:42), $\tau\omicron\grave{\nu}$ Ἰσραὴλ (Fapte 1:6), $\tau\omicron\nu$ Ἀβραὰμ (Mt. 3:9).

2.3 Exerciții

Vocabular:

$\acute{\alpha}\delta\epsilon\lambda\phi\omicron\varsigma$, $\acute{\omicron}$ - frate,
 $\acute{\alpha}\pi\omicron\sigma\tau\omicron\lambda\omicron\varsigma$, $\acute{\omicron}$ - apostol,
 $\delta\omicron\nu\omicron\nu$, $\tau\omicron$ - dar, cadou,

$\acute{\alpha}\nu\theta\rho\omega\pi\omicron\varsigma$, $\acute{\omicron}$ - om,
 $\gamma\alpha\mu\omicron\varsigma$, $\acute{\omicron}$ - căsătorie;
 $\epsilon\upsilon\acute{\alpha}\gamma\gamma\epsilon\lambda\iota\omicron\nu$, $\tau\omicron$ - evanghelie,

θανατος, ὁ - moarte,	θεος, ὁ - Dumnezeu,
ἱερον, το - templu,	Ἰησους, ὁ - Isus,
κοσμος, ὁ, - lume,	κυριος, ὁ, - domn,
λιθος, ὁ, - piatră,	λογος, ὁ - cuvânt,
ναος, ὁ - templu, chivot,	νομος, ὁ - lege,
ὁδος, ἡ - cale,	οἶκος, ὁ - casă,
οὐρανος, ὁ - ceruri,	ὄχλος, ὁ - mulțime,
Πετρος, ὁ - Petru,	ποταμος, ὁ - râu,
τεκνον, το, - copil,	υἱος, ὁ - fiu,
χρονος, ὁ - timp,	πωλος, ὁ - măgar, mânăz.
αὐτος - el (m.)	αὐτο - el (n.)
Ἰορδανης, ὁ - Ιορδαν	ἱματιον, το - haină
παιδον, το - copilăș	ἱερον, το - templu

1. Traduceți în limba greacă:

Copiii fraților, legea lui Dumnezeu, templul fraților, evanghelia lui Isus, măgarul apostolilor, lumea copilului, râul morții, cuvântul evangheliei.

Văd (βλεπω) pe fratele lui Petru.

Predic (κηρυσσω) evanghelia lui Dumnezeu fraților apostolilor.

Apostolul aduce (φερει) daruri copiilor fratelui și (και) Domnul îi vindecă (θεραπευω) pe ei.

Copilul fuge (φευγει) în (εἰς) templul lui Dumnezeu.

Botez (βαπτιζω) pe oameni în (ἐν) râul Iordan.